

Een vertaler over zijn of haar weerbarstigste vertaalprobleem, en de oplossing ervan.

Marieke van Laake

Wat is het grootste vertaalprobleem dat u bent tegengekomen?

Als een vertaling eenmaal gedrukt is, vergeet ik alle problemen. Dus om deze vraag te beantwoorden, kan ik alleen maar teruggrijpen op mijn meest recent vertaalde werk, *Frantumaglia* van Elena Ferrante. Het grootste probleem bij deze vertaling betrof een uitdrukking waarvoor wij geen equivalent hebben. De Italiaanse uitdrukking *avere filo da tessere* betekent letterlijk 'draad hebben om te weven', wat zoveel wil zeggen als 'materiaal hebben, interessante stof bevatten'.

Woord voor woord vertaald luidt de probleemzin "(...) als [het boek] *Kwellende liefde* op zichzelf geen draad heeft om te weven, jammer, dan hebben jij en ik ons vergist; als het dat daarentegen wél heeft, zal de draad zich verweven tot waar hij in staat zal zijn zich te verweven en zullen wij lezeressen en lezers slechts hebben te bedanken om hoe zij hem geduldig hebben gepakt en eraan getrokken." Met andere woorden: als het boek een rijke inhoud heeft, zullen de lezers die er wel uit weten te halen.

Hoe hebt u het opgelost?

De metafoor van de draad wilde ik natuurlijk wel behouden, maar de zin moest ook begrijpelijk worden. Ik dacht aanvankelijk aan "Als *Kwellende liefde* in zichzelf geen draad heeft om te weven, jammer, dan hebben jij en ik ons vergist; heeft het dat wel, dan zal er met die draad geweven worden zo veel als mogelijk is en rest ons slechts de lezeressen en lezers te bedanken voor het geduld waarmee ze het uiteinde hebben opgepakt en eraan hebben getrokken." Maar dat was niet duidelijk genoeg. Na veel wikken en wegen en overleggen heb ik er uiteindelijk het volgende van gemaakt: "Als *Kwellende liefde* niet voldoende draad heeft, als de inhoud dus niet interessant genoeg is, jammer, dan hebben jij en ik ons vergist. Is die draad er wel, dan zal er zo veel mee worden geweven als mogelijk is en kunnen we de lezeressen en lezers alleen maar dankbaar zijn voor het geduld waarmee ze het uiteinde hebben opgepakt en aan die draad hebben getrokken."

Marieke van Laake (1940) vertaalt sinds 1997, hoofdzakelijk uit het Italiaans en overwegend voor uitgeverij Wereldbibliotheek. Na veel werken van uiteenlopende schrijvers als Moravia, Eco, Vasta, Calvino, Camilleri en Mari te hebben vertaald, wijdde ze zich de afgelopen jaren aan de romans van successchrijfster Elena Ferrante.

